

BIBLIOTEKA

8SH-31
M33-

PETRO
MARKO



SHIPËLLA
E
PIRATEVE
ROMAN

SSH-31
M 33

PETRO MARKO

SHPELLA E PIRATËVE

SHTËPIA BOTUESE "MËSONJËTORJA"
TIRANË, 1998

Përpunimi në kompiuter: K.Bajraktari
Korrektore letrare: V. Xhixha

I dashuri Besnik

Të kujtohet shëtija që bëmë me motoskaf nga Jaliskari në Jali e në Spilë të Himarës ?

Ti ishe i hutuar nga bregdeti i çuditshëm, shikoje shpellat e shumta e sidomos peshqit fluturues, që nuk kishe parë kurrë ndonjëherë, dhe mahnitëshe. Te kepi ku dolën qindra zogj - deti, si dallëndyshe të mëdha, me krahë ngjyrë deti të thellë, ti ia ngule sytë një shpelle të çuditshme dhe më pyete: "Po ajo ç' është?", dhe unë të thashë: " Është Shpella e Piratëve!".

Pastaj nuk më pyete më, se ishe i dehur nga panorama mahnitëse Maleve të Vetëtimës, nga fshatrat e bukur të cilët që nga deti ku ishim ne dukeshin si kështjella.

Unë vazhdova të thosha: "A e di pse fshatrat e Himarës janë larg nga bregu dhe pse janë ndërtuar qëmoti si kështjella? se vinin piratët ...". Po ti, pa ua vënë veshin shpjegimeve të mia, thirre edhe i trëmbur edhe kureshtar.

- Po ai njeri atje?

U ktheva të shikoja. Jo shumë larg Shpellës së Piratëve shquhej një kokë njeriu. Nuk lëvizte fare. Ishte bërë një me shkëmbinjtë e nxirë. Ku të shkuan

sytë atje, more Besnik! Paske pasur sy të fortë! Unë, egjithëse s' kam lënë shkëmb e shpellë pa shkelur, atje kurrë nuk kisha zbritur ndonjëherë. Dhe jo vetëm unë po as edhe ndonjë tjetër përveç Niko Dabos. Dhe thashë atëherë me vete: "Niko Daboja do të jetë! Po pse ka zbritur atje, në atë vend ku nuk zbret asnjëri, përveç zogjve, ose atyre që venë me varkë?"

Pastaj ne lundruam larg dhe pamë gjithë ngjyrat e bregut të detit, pamë më shumë zogj deti, pamë edhe një delfin, që kridhej në thellësi e dilte përsëri mbi ujë... Ti vazhdoje të më pyesje, por unë nuk të përgjigjesha, se vrisja mendjen e thoshja: "Pse Niko Daboja, plak, ka zbritur në atë vend?"

Pasi ike ti bashkë me prindërit e tu në Vlorë, unë vendosa ta zgjidhja këtë pikëpyetje që më lindi në kokë.

Në fillim më nxiti vetëm kureshtja që të mësoja pse kishte zbritur Niko Daboja në atë vend të çuditshëm, por pastaj dolën edhe gjëra të tjera dhe puna mbaroi me një ekspeditë fantastike, të cilën dëshiroj ta mësosh edhe ti, se këtu janë habitur të gjithë fshatrat e Himarës dhe flasin për këtë ekspeditë, flasin për mua dhe për katër shokët e mi që u bëmë heronjtë e kësaj ndërmarrjeje të guximshme si për një gjë, që ka rëndësi të madhe.

Puna ndodhi kështu:

1. Tregimi i Niko Dabos

Ne e dinim që Niko Daboja ishte peshkatari më i mirë i fshatit; e dinim që Niko Daboja ishte notari më i fuqishëm i fshatit. Madje disa thoshin se ishte notari më i patrembur i botës. E kishim parë disa herë të ecte me shpinën drejt, ndonëse ishte plak. Nuk shikonte mirë. Thuhej se i kishte sytë si të peshkut dhe vetëm në ujë shikonte edhe vrimën e gjilpërës. Po, kështu thoshin: Një herë iu shpua trasta me të cilën zinte peshqit, aty në thellësitë e detit, dhe ai nxori gjilpërën, i shkoi perin dhe qepi trastën.

Kishim dëgjuar shumë heroizma të Niko Dabos; kishim dëgjuar se ai kishte notuar tridhjetë orë rresht. Po heroizmi më i madh i tij kishte qënë mundja me peshkaqenin.

Tani si të bëja unë për të ruajtur Niko Dabon e për të parë se si zbriste deri te shkëmbi pranë Shpellës së Piratëve? Mendova gjithë natën. Në mëngjes herët shkova e fola me shokët e mi, Janin dhe Foton. Jani është një shok trim. Atë e kemi edhe komandant të çetës; kurse Fotoja nuk është shumë -

shumë trim, por është shumë i mençur.

Ata më dëgjuan kur u fola mbi planet e mia, pastaj Jani më pyeti:

- E pe mirë? Niko Daboja ishte, apo të bënë sytë?

Po Fotoja, që po mendohej, na e ndërpreu bisedën dhe thirri i gëzuar:

- E gjeta!

- Çfarë gjete? - e pyeti Jani.

- E gjeta! Iliri tha që Jani të jetë komandant dhe unë komisar politik... Jo! Ne tre veta jemi gjithsej. Prandaj unë mendoj të vemi e të gjejmë Lolon. Ai është më i madh se ne dhe më trimi i të gjithë pionierëve. Ai të jetë kapedani ynë!

Mendimi i Fatosit na pëlqeu. Që të tre shkuan te Shpella e Pano Gjinit. Aty rrinte Loloja.

Kishte ndërtuar një dylbi të madhe me disa qelqe të trasha dhe shikonte gjemitë, që kalonin tej në hapësirën e detit.

Me mundime të mëdha hipëm në Shpellën e Pano Gjinit, dhe Lolon e gjetëm atje duke lexuar.

- Ç' kërkon këtu? - na foli me inat pa lëvizur fare nga shtrati me gjethe mani, që e kishte bërë vetë e ku ishte shtrirë atë kohë.

- Kemi një punë me ty! - i foli Fotoja, që ishte më i mençur se ne.

- Jini zënë me lagjen Gjinlek? - na pyeti si i mërzhitur që i prishëm qetësinë.

- Jo! - i thashë unë.

- Po ç' ka ndodhur?

- Kemi një plan,... - i folëm ne mengadalë, se mos na dëgjonte kush.

- Flisni më fort, se këtu nuk na dëgjon njeri.

Jani e ngriti zërin. Loloja, pasi na dëgjoji, qeshi. Plani i pëlqeu shumë dhe pranoi të ishte kapedani ynë.

Unë u ula pranë dylbisë së madhe. Ishte e gjatë dy metra dhe kishte një mbështetje me tri këmbë. E drejtova mirë, mbylla njërin sy dhe me syrin tjetër po shikoja bregdetin. Eh, sa qartë dukeshin zalli dhe shkuma e bardhë e dallgëve!

- Dale të shikojmë kepin e Shpellës së Piratëve! - më tha Loloja dhe e mori vetë dylbinë e gjatë. - Ja ku është shpella... Si ka zbritur deri atje Niko Daboja? S' është e mundur të ketë zbritur nga lart. Ai s' ka krahë... Patjetër që do të ketë shkuar atje me ndonjë varkë...

- Ose me not! - ja preu Fotoja i mënçur.

- Me not jo! - thashë unë, - se ku u zhvesh e nga u nis?

- As me varkë jo! - shtoi Jani.

- Po atëhere si do të ketë zbritur deri atje?! - pyeti Loloja pa u larguar nga dylbia e madhe.

E vështroja Lolon dhe më dukej si një kapedan vapori. Me atë trupin e gjatë e të drejtë, me ata flokët e zinj dhe kaçurrela, me atë fytyrë të nxirë nga dielli dhe me ato buzë të trasha ai i ngjante tamam një komandanti piratësh. Ishte vetëm me të mbathura dhe gjoksín e kishte të gjerë e gjithë muskuj.

Si e la dylbinë, Loloja u kthye nga ne, na hodhi një shikim pakëz si të egër dhe na foli:

- Unë pranoj të jemë kapedani juaj, por vetëm me një kusht.

Dhe heshti. Shkoi pakëz më tutje dhe nga një vrimë nxorri një thikë. Na u afrua. Zgjati thikën horizontalisht, vuri dorën në majën e saj të mprehtë dhe na ftoi të vinim dhe ne dorën në majën e saj të mprehtë. Dhe ne ashtu bëmë. Katër duar të shtrira mbi majën e thikës së mprehtë!

- Tani, shokë, ne do të betohemi! - tha Loloja me fytyrë të vrenjtur.

Unë e ndjeva veten krenar, se kurrë nuk kisha bërë një betim të tillë. Mu drodh pakëz dora mbi majën e thikës së mprehtë.

- Pra, ju do të përsërisni fjalët e betimit! - foli me zë burrëror Loloja. Dhe vazhdoi:

- **Betohem!**

- **Betohem!** - përsëritëm ne të tre.

- **Se do të jem besnik i shokëve të mi deri**

në vdekje! - tha Loloja...

- Se do të jem besnik i shokëve të mi deri në vdekje! - thamë ne.

Edhe oshëtima e Shpellës së Madhe të Pano Gjinit përsëriti me zë të trashë: **“ Se do të jem besnik i shokëve të mi deri në vdekje”.**

- Dhe do ti bindem urdhërit të kapedanit!
- vazhdoi Loloja!

Dhe ne përsëritëm: **“Dhe do ti bindem urdhërit të kapedanit!”**

- Dhe po të frikësohem e po të tradhtoj nuk do të kemë të drejtë të shoqërohem më me shokët dhe me ndonjë pioner..

Ne pamë Foton. Po dhe Fotoja i përsëriti këto fjalë me zë të lartë.

Loloja na shtrëngoi dorën. Na dha dhe dy karrube¹ të gjata dhe dha urdhërin e parë:

- Nesër do të zgjoheni në orën tre.... Në atë orë kur venë fshatarët në mal për sherbelë... Do të merrni të gjithë nga një thikë, nga një kuti shkrepse, bukë dhe nga një litar... Më dëgjuat?

- Si urdhëron! - u përgjegjëm ne.

- Po ku do ta gjejmë litarin? - pyeti Fotoja.

- Nga ata të samarëve të gomerëve, ose ndonjë tërkuzë nga ato me të cilat ngarkoheshin deri dje nënat tona! - tha Loloja duke tundur thikën e